

Styrelsehandling nr. 10
Utfärdat 2023-10-18
Diarienummer 2023-0240

Handläggare
Nina Jacobsson Stålheim
Telefon: 031-773 7555
E-post: nina.jacobssonstalheim@framtiden.se

Uppföljning av miljö- och klimatarbetet 2022

Informationsärende

Styrelsen Förvaltnings AB Framtiden

Uppföljning av miljö- och klimatarbetet år 2022 antecknas.

Sammanfattning

Ärendet innehåller en uppföljning och beskrivning av nuläget inom Framtidenkoncernens miljö- och klimatarbete med fokus på de områden där koncernen har stor påverkan. Uppföljningen är den första i sitt slag och utgår från de mål och krav som ställs i *Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram 2021-2030* och *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*.

Med utgångspunkt i stadens styrande dokument har ett omfattande koncerngemensamt arbete gjorts under 2022 och 2023 med att ta fram ett ramverk för koncernens miljöledningsarbete. Arbetet har bland annat resulterat i att Framtidenkoncernen har identifierat de tre områdena *Giffritt*, *Klimatneutralt* och *Ekosystemtjänster & biologisk mångfald* som de områden där vi har störst påverkan och behöver kraftsamla för att göra skillnad.

Med utgångspunkt i de tre identifierade områdena innehåller uppföljningen en beskrivning av nuläget inom miljö- och klimatarbetet och en sammanfattande analys av vad vi bedömer behöver fokusera på framåt för högre måluppfyllelse.

Ärendet behandlades vid Förvaltnings AB Framtidens styrelsesammanträde 2023-09-13 då det bordlades.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet är av administrativ karaktär och bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ärendet innehåller en uppföljning av koncernens miljö- och klimatarbete och är i sig en uppföljning av den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Ärendet är av administrativ karaktär och bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Ärendet har inte varit föremål för samverkan.

Bilaga

1. Uppföljning av miljö- och klimatarbetet 2022

Ärendet

Föreliggande ärende innehåller en uppföljning och beskrivning av nuläget inom Framtidenkoncernens miljö- och klimatarbete med fokus på de områden där koncernen har stor påverkan. Uppföljningen är den första i sitt slag och utgår från de mål och krav som ställs i *Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram 2021-2030* och *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*.

Ärendet behandlades vid Förvaltnings AB Framtidens styrelsesammanträde 2023-09-13 då det bordlades.

Beskrivning av ärendet

Rapporten innehåller en uppföljning av Framtidenkoncernens miljö- och klimatarbete år 2022 med fokus på de områden där koncernen har stor påverkan.

Bakgrund

Inom miljö- och klimatområdet utgår arbetet framför allt från *Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram 2021-2030*. Programmet har sin utgångspunkt i Agenda 2030-målen, Sveriges nationella miljömålssystem, Parisavtalet och de utmaningar som Göteborg står inför för att klara omställningen inom den ekologiska dimensionen. Målsättningen är att Göteborg ska ställa om till en ekologiskt hållbar stad till 2030.

Utöver stadens miljö- och klimatprogram utgår Framtidenkoncernens systematiska miljöarbete i huvudsak från följande dokument:

- *Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning*
- *Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030*
- *Göteborgs Stads avfallsplan 2021-2030*
- *Göteborgs Stads energiplan 2022-2030*
- *Allmännyttans klimatinitiativ*

Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning har tagits fram på uppdrag av kommunfullmäktige och reglerar formerna för stadens övergripande miljöledningsarbete. Anvisningen innehåller krav på och tydliggör basnivån för vad varje nämnd och styrelse måste ha på plats inom miljö- och klimatarbetet.

Framtidenkoncernens miljöledningssystem

Med utgångspunkt i ovan nämnda stadengemensamma styrande dokument har ett omfattande koncerngemensamt arbete gjorts under år 2022 och 2023 med att ta fram ett ramverk för koncernens miljöledning. Arbetet har bland annat bestått i att kartlägga och identifiera koncernens betydande miljöaspekter, bedöma risker, sätta mål, ta fram indikatorer och skapa en systematik för styrning, planering och uppföljning inom området.

Inom koncernen har vi identifierat områdena *Giftfritt*, *Klimatneutralt* samt *Ekosystemtjänster och biologisk mångfald* som de områden där vi har störst påverkan och

behöver kraftsamla för att göra skillnad.

Den huvudsakliga miljömålstyrningen på koncernnivå är integrerad i verksamheten och i följande styrande dokument:

- *Framtidenkoncernens affärsplan*
- *Framtidenkoncernens strategi för investeringar i nyproduktion 2020-2030*
- *Framtidenkoncernens riktlinje för varsam renovering*
- *Framtidenkoncernens plan för solenergi 2023-2030*

I enlighet med stadens anvisning för ska styrelsen följa arbetet mot målen och effektiviteten i miljöledningssystemet samt utifrån det fatta beslut om eventuella åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Föreliggande rapport omfattar hela Framtidenkoncernen är den första i sitt slag. Den innehåller en beskrivning av nuläget inom miljö- och klimatarbetet och en sammanfattande analys av vad vi behöver prioritera framåt för högre måluppfyllelse.

Respektive dotterbolags styrelse får motsvarande uppföljning av dotterbolagens verksamhet.

Bolagets bedömning

Framtidenkoncernen bedriver i många delar ett ambitiöst miljö- och klimatarbete. Utmaningarna och omställningsbehovet är olika omfattande för de olika områdena. Inom *Giftfritt* och delområdet *Klimatneutralt - Energieffektivisering* finns systematik och stödjande verktyg på plats och arbetet med att minska påverkan har pågått i många år. Samtidigt måste takten öka för måluppfyllelse. Inom området *Ekosystemstjänster & biologisk mångfald* sker kontinuerligt många förbättrande åtgärder. Här behövs dock en systematik för kvalitetssäkrad och högre systemnytta, och arbetet med att ta fram en sådan pågår i ett koncerngemensamt utvecklingsprojekt som även kopplar ihop området med klimatanpassning. De största utmaningarna och omställningsbehoven finns inom de två andra delområdena inom *Klimatneutralt: Minskad klimatpåverkan* och *Cirkulärt*. I många delar går vi före och driver på branschen för att ta fram nya lösningar som möjliggör en snabb och kraftig minskning. Många insatser görs, och kunskapsuppbyggnad inom koncernen pågår. Ytterligare fokus på renoveringsprojekt, storskaligt återbruk, byggavfall samt elektrifierade arbetsmaskiner och transporter krävs dock för måluppfyllelse. Vidare behövs mer systematik för att ge hyresgästerna förutsättningar för att leva hållbart.

Uppföljning av miljö- & klimatarbetet 2022

3 övergripande målområden

- baserat på koncernens betydande miljöaspekter

Giftfritt

Klimatneutralt

Minskad klimatpåverkan

Energieffektivisering

Cirkulärt

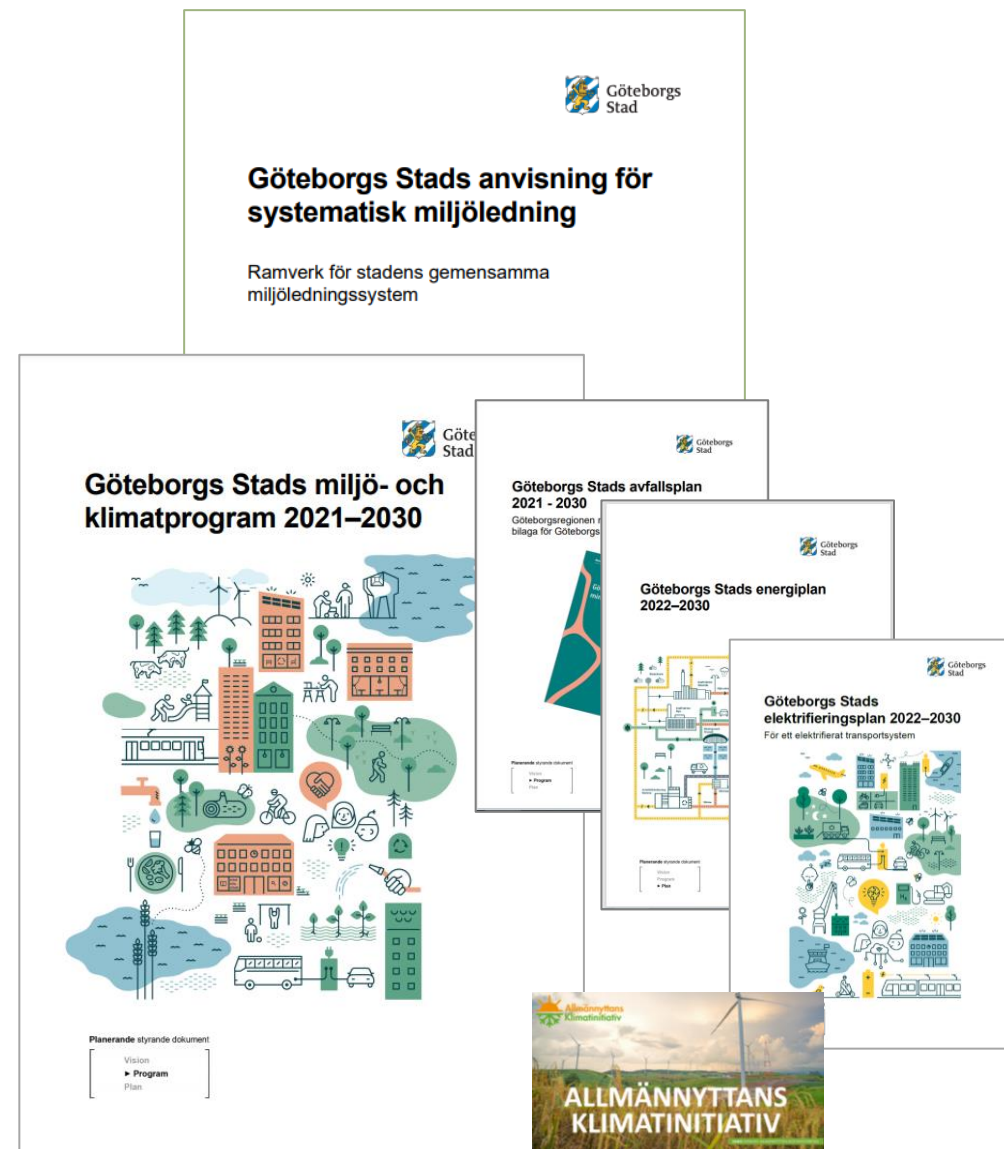

Biologisk mångfald & ekosystemtjänster

Bakomliggande riktlinjer och styrande dokument

Framtidens systematiska miljöarbete utgår från följande dokument:

- Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030
- Göteborgs Stads avfallsplan 2021-2030
- Göteborgs Stads energiplan 2022-2030
- Allmännyttans klimatinitiativ

Mer styrning på gång

CSRD

EU-direktiv om företags hållbarhetsredovisning

Vi ska redovisa enligt regelverket för verksamhetsåret 2025 och framåt

Taxonomi

EU-förordning - utgör ett gemensamt klassificeringssystem för miljömässigt hållbara investeringar

Stadens ramverk för gröna obligationer bygger på taxonomi

Koncerngemensamma styrande dokument

Den huvudsakliga miljömålstyrningen på koncernnivå är integrerad i ordinarie styrande dokument:

- *Framtidenkoncernens affärsplan*
- *Framtidenkoncernens strategi för investeringar i nyproduktion 2020-2030*
- *Framtidenkoncernens riktlinje för varsam renovering*
- *Framtidenkoncernens plan för solenergi 2023-2030*

Koncerngemensamt årshjul - systematisk miljöledning

Framtiden®

Giftfritt

Vart ska vi?

Material och produkter som används i våra fastigheter ska inte innehålla skadliga ämnen.

Loggbok ska föras.

Varför?

En stor andel av byggmaterialen och produkterna på marknaden innehåller ämnen som är klassade som hälso- och miljöskadliga, så kallade riskminsknings- och utfasningsämnen.

Ett stort hinder för återvinning och återbruk är avsaknad av innehållsdokumentation, samt att materialen innehåller ämnen som inte ska cirkuleras.

Giftfritt

Detta gör vi:

Krav ställs i alla upphandlingar. Produkter och material som används ska ha bedömningen Rekommenderas eller Accepteras i Byggvarubedömningen.

Uppföljning och kvalitetssäkring sker i varierande omfattning.

Kemikalieförteckningar för kemikalier som ska användas i egen regi finns, men efterlevs inte fullt ut.

Detta behöver vi göra för högre måluppfyllelse:

Ha tydliga rutiner samt säkerställa av efterlevnad.

Säkra kompetens och resurser för uppföljning av upphandlingskraven samt den egna kemikaliehanteringen.

Sprida ansvaret till fler roller än miljöfunktioner i bolagen.

Koppla till arbetsmiljö.

Klimatneutralt

Minskad klimatpåverkan

Framtiden®

Vart ska vi?

Klimatpåverkan från våra byggprojekt ska minska kraftigt
(-50% 2025 och -90% 2030)

Arbetsmaskiner och transporter ska vara fossilfria 2025 och
elektrifieringsgraden 70% 2030.

2023 ska vår lätta fordonsflotta vara fossilfri

2030 sker fyra av fem av hyresgästernas vardagsresor på annat sätt än
med egen bil

Varför?

Bygg- och fastighetssektorn står för ca 20% av de inhemska utsläppen
av växthusgaser, och importen av byggvaror står för ungefär lika mycket.

Klimatneutralt

Minskad klimatpåverkan

Framtiden®

Detta gör vi:

Handlingsplan för nyproduktion med halverad klimatpåverkan under genomförande

Åtgärder görs (relativt småskaligt) i renoveringsprojekt, och nytt stödverktyg för minskad klimatpåverkan framtaget

Branschsamverkan för utveckling av material och processer med lägre klimatpåverkan

Omställning av de egna arbetsmaskinerna pågår

Den lätta fordonsflottan är fossilfri och till hög grad elektrifierad

Mobilitetssatsningen är under utrullande

Detta behöver vi göra för högre måluppfyllelse:

I allt högre grad kravställa och klimatberäkna renoveringsprojekt

Kravställa och följa upp elektrifierade arbetsmaskiner och transporter

Klimatneutralt

Energieffektivisering

Vart ska vi?

Energianvändningen ska minska med 30% till 2030.

Alla väl lämpade takytor ska användas till solproduktion (35 000 kWp tillkommande på egna fastigheter i enlighet med Framtidens solenergiplan 2023-2030)

Varför?

Fastighetssektorn står för en tredjedel av energianvändningen i Sverige.

Effektbrist med höga energipriser till följd blir allt vanligare.

Klimatneutralt

Energieffektivisering

Framtiden®

Detta gör vi:

Energieffektiviseringsarbetet har pågått systematiskt i många år och energianvändningen minskar stadigt. Solcellsprojekt är inplanerade i enlighet med plan.

Detta behöver vi göra för högre måluppfyllelse:

Minskningstakten har varit något för låg tidigare år, vilket innebär att ökad takt återstående tiden krävs. Konsekvensanalys av minskad renoveringstakts effekt på energieffektiviseringsmålen.

Klimatneutralt

Cirkulärt

Framtiden®

Vart ska vi?

Avfallsmängderna i byggprojekten ska minska med 40% till 2030

Graden återbruk ska öka som delösning för att minska klimatpåverkan, inklusive cirkulär masshantering.

Våra hyresgäster ska ha möjlighet att leva klimatsmart (låna, dela, reparera, minska mängden avfall)

Varför?

Byggsektorn står för 40% av avfallsmängderna i Sverige.

Genom återbruk och återvinning kan klimatpåverkan minska kraftigt

Som fastighetsägare har vi möjlighet att ge fysiska förutsättningar för hyresgästerna att bli mer cirkulära

Klimatneutralt

Cirkulärt

Framtiden®

Detta gör vi:

Bevarande och återbruk allt vanligare i renoveringsprojekt, flera pilotprojekt genomförda eller i genomförande.

Pilotprojekt i Kvarteret Återbruket med mycket hög grad av återbruk i nybyggnadsprojekt.

Många utvecklingsstimulerande insatser för att skapa en effektiv och professionell byggåterbruksmarknaden.

Stor utbyggnad av miljöhus och satsningar på hyresgästernas avfallshantering.

Erbjuder textilinsamling i många tvättstugor och bytesutrymmen för hyresgästerna.

Detta behöver vi göra för högre måluppfyllelse:

Gå från relativt småskaligt återbruk, till mer storskaligt med fokus på klimatpåverkande komponenter.

Skapa systematik för att ge hyresgästerna förutsättningar för att leva klimatsmart.

Skärpa uppföljning och kravställning av byggavfall.

Biologisk mångfald & ekosystemtjänster

Framtiden®

Vart ska vi?

Den biologiska mångfalden och grönytefaktorn på våra fastigheter ska öka.

Andelen inköpta material som främjar biologisk mångfald i tillverkningsledet ska öka.

Varför?

Enligt SLU riskerar 20% av Sveriges arter att försvinna.

Förlusten globalt av arter 10-100 gånger högre idag än genomsnittet de senaste 100 miljoner åren, och förlustfrekvensen fortsätter att öka. (IPBES)

Ökad efterfrågan på skogsråvara, allt högre grad av markanvändning till bebyggelse och infrastruktur samt klimatförändringarna är tre av de främsta orsakerna.

Biologisk mångfald & ekosystemtjänster

Detta gör vi:

Kontinuerligt görs många insatser: alltifrån anläggande av ängar, trädplantering, odlingsytor, bikupor, fjärilsrabatter, insektshotell, fågelholkar, regnbäddar, vattenmagasin och kunskapshöjning

Koncerngemensamt utvecklingsprojekt för att ta fram mätbar systematik med indikatorer kopplat till klimatanpassning, ekosystemtjänster och biologisk mångfald

Detta behöver vi göra för högre måluppfyllelse:

Implementera systematik som verkar för kvalitetssäkrad och ännu högre systemnytta, inklusive mäta och följa upp.

Giftfritt

Systematik finns

- ✓ Verktyg, systematik & kravställning är på plats (bedömning, loggbok, kemikalieförteckning)

Utmaning: Efterlevnad, uppföljning och kvalitetssäkring

Rutiner, kompetens och resurser.

Biologisk mångfald & ekosystemtjänster

Systematik finns delvis

- ✓ Kontinuerligt görs många insatser (inkl. trädplantering och odling)
- ✓ Utvecklingsprojekt för systematik pågår, inklusive klimatanpassning

Utmaning: Implementera systematik för kvalitetssäkrad systemnytta. Mäta och följa upp.

Klimatneutralt

Systematik finns

- ✓ Energianvändningen minskar stadigt sedan många år.
- ✓ Solcellsprojekt inplanerade enligt plan.

Utmaning: Ökad takt krävs.

Påverkan av renoveringstakt, konsekvensanalys.

Energieffektivisering

Klimatneutralt

Minskad klimatpåverkan

Cirkulärt

Omställning – störst utmaning!

- ✓ Handlingsplan för nyproduktion
- ✓ Åtgärder (relativt småskaligt) i renoveringsprojekt
- ✓ Verktyg för minskad klimatpåverkan ROT
- ✓ Pilotprojekt återbruk
- ✓ Lätta fordonsflottan (fossilfri, hög grad elektrifierad)
- ✓ Branschsamverkan för utveckling av material och processer
- ✓ Förutsättningar för hyresgästerna: mobilitetsatsningen, miljöhus, textilinsamling, bytesrum

Utmaning: Går före och driver på branschen

Renoveringsprojekt: i högre grad kravställa och klimatberäkna

Storskaligt återbruk

Byggavfall

Elektrifierade arbetsmaskiner och transporter: kravställa & följa upp

Förutsättningar för hyresgäster: systematik för att kunna leva klimatsmart